ΕΘΝΙΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ &
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Κατευθύνσεις, οδηγίες και προδιαγραφές σχεδιασμού έκτακτης ανάγκης

Πολιτική προστασία – ορισμός

Σύνολο διαδικασιών και δράσεων οι οποίες έχουν σκοπό την προστασία των ατόμων και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος από τις φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές.

Οι **δράσεις** πολιτικής προστασίας καλύπτουν όλες τις φάσεις του κύκλου διαχείρισης της διακινδύνευσης.

Στόχος των δράσεων πολιτικής προστασίας είναι η πρόληψη των καταστροφών και ο μετριασμός των συνεπειών από την εκδήλωση επικίνδυνων φαινομένων ή συμβάντων μέσα από διαδικασίες προετοιμασίας, αντιμετώπισης και αποκατάστασης.

Η **εφαρμογή** πολιτικής προστασίας προϋποθέτει **ανάλυση** της διακινδύνευσης καταστροφών και **σχεδιασμό**.

Σχεδιασμός Πολιτικής Προστασίας

- Ο σχεδιασμός πολιτικής προστασίας αποτυπώνει την υφιστάμενη πολιτική για τη μείωση της διακινδύνευσης και η υλοποίηση του απαιτεί πολιτική δέσμευση, θεσμική ρύθμιση και κοινωνική συμμετοχή.
- Ο σχεδιασμός των δράσεων πολιτικής προστασίας διαμορφώνεται στο πλαίσιο της υφιστάμενης οργάνωσης του κράτους.
- Η δημόσια διοίκηση σε όλα τα επίπεδα, φορείς και οργανισμοί του ευρύτερου δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, μη κυβερνητικές οργανώσεις και οι πολίτες μετέχουν στο σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικής προστασίας.

Ο κύκλος διαχείρισης της διακινδύνευσης

Ο κύκλος διαχείρισης της διακινδύνευσης περιλαμβάνει:

- προσδιορισμό του κινδύνου,
- σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων πρόληψης, προετοιμασίας, αντιμετώπισης και αποκατάστασης,
- αποτίμηση των δράσεων
- επανατροφοδότηση του σχεδιασμού.

Υλοποίηση του κύκλου διαχείρισης της διακινδύνευσης σε μια περιοχή απαιτεί τη συμβολή των τοπικών, περιφερειακών και κεντρικών αρχών και υπηρεσιών αφενός και αφετέρου τη συμμετοχή και αξιοποίηση της γνώσης και τεχνογνωσίας πολλών επιστημονικών και τεχνικών κλάδων.

Προσδιορισμός του κινδύνου – διαδικασίες 1

Α. Προσδιορισμός των επικίνδυνων φαινομένων ή συμβάντων.

Στόχος της ανάλυσης είναι ο προσδιορισμός των επικίνδυνων φαινομένων ή συμβάντων που είναι πιθανό να εμφανιστούν στην περιοχή ενδιαφέροντος στο μέλλον. Η διαδικασία ανάλυσης βασίζεται:

1. στην καταγραφή στοιχείων των καταστροφών
2. στην αξιοποίηση της επιστημονικής γνώσης σε διάφορους τομείς.

Β. Ανάλυση των χαρακτηριστικών των επικίνδυνων φαινομένων ή συμβάντων.

Η κατανόηση της «**συμπεριφοράς**» του φαινομένου ή συμβάντος αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη και εφαρμογή διαδικασιών πρόγνωσης και σεναρίων σχετικά με την ένταση των επιπτώσεων σε συνάρτηση με την τρωτότητα των εκτιθέμενων στοιχείων. Η ανάλυση αυτή αποσκοπεί:

1. στην κατανόηση της φύσης του φαινομένου ή συμβάντος
2. στην ποσοτική εκτίμηση της πιθανότητας εμφάνισης του
3. στην περιγραφή του τρόπου με το οποίο το φαινόμενο ή το συμβάν εξελίσσεται και διαδίδεται.

Γ. Προσδιορισμός των στοιχείων που εκτίθενται.

Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει τον προσδιορισμό του πληθυσμού, των περιουσιακών στοιχείων, των υποδομών καθώς των κρίσιμων υπηρεσιών που βρίσκονται ή παρέχονται αντίστοιχα στην περιοχή εμφάνισης και εξέλιξης επικίνδυνων φαινομένων ή συμβάντων.

Ειδικότερα, προσδιορίζονται

- Ο πληθυσμός που εκτίθεται: χωρική κατανομή, πυκνότητα, κατανομή διαφόρων ευπαθών ομάδων πληθυσμού.
- Υποδομές απαραίτητες για τη διαβίωση όπως δίκτυα μεταφοράς ενέργειας, ύδρευσης, αποχέτευσης, επικοινωνιών.
- Υποδομές απαραίτητες για τη διάσωση ή απομάκρυνση του πληθυσμού όπως εγκαταστάσεις και εξοπλισμός υπηρεσιών άμεσης επέμβασης έκτακτης ανάγκης οδικά δίκτυα, αεροδρόμια, λιμένες κλπ.
- Ιδιαιτέρως τρωτές υποδομές όπως σχολεία, νοσηλευτικά ιδρύματα κ.ά.
- Χώροι αθλητικής ή πολιτιστικής δραστηριότητας.
- Σταθμοί παραγωγής ενέργειας, βιομηχανικές και άλλες παραγωγικές εγκαταστάσεις

Δ. Ανάλυση της τρωτότητας των εκτιθέμενων στοιχείων.

- Η ανάλυση βασίζεται σε διαδικασίες πρόγνωσης των συνεπειών του επικίνδυνου φαινομένου ή συμβάντος στα εκτιθέμενα στοιχεία,

- Λαμβάνονται υπόψη διάφοροι παράγοντες τρωτότητας και διαμορφώνονται κριτήρια εκτίμησης της τρωτότητας όπως η ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού, η δυνατότητα μετακίνησης ομάδων ή μεμονωμένων ατόμων, η αντίσταση των κτιρίων κλπ.

- Για την ανάπτυξη σεναρίων επιπτώσεων λαμβάνονται υπόψη παράγοντες όπως ο χρόνος εκδήλωσης του γεγονότος, οι καιρικές συνθήκες, η παράλληλη εξέλιξη άλλων επικίνδυνων φαινομένων ή συμβάντων στην ίδια ή σε γειτονική περιοχή κλπ.

Ε. Χαρτογράφηση της διακινδύνευσης.

Βασική διαδικασία που συμπληρώνει τη γνώση μας για τους κινδύνους και υποστηρίζει τη λήψη αποφάσεων σε όλες της φάσεις διαχείρισης.

Οι πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους σε μια περιοχή και η γνώση από προηγούμενες καταστροφές μπορούν να αποτυπωθούν σε χάρτες έκθεσης σε κίνδυνο (risk exposure maps).

- Η χαρτογράφηση υποστηρίζεται από συστήματα βάσεων δεδομένων.

Με τη χαρτογράφηση είναι δυνατή:

- η οριοθέτηση του κινδύνου,
- η καταγραφή των εγκαταστάσεων που απαιτούν προσοχή,
- ο προσδιορισμός του αριθμού των ατόμων που θα πρέπει να απομακρυνθούν αν χρειαστεί,
- η παρακολούθηση του επιπέδου διακινδύνευσης
- η παρακολούθηση της εξέλιξης επικίνδυνων φαινομένων η συμβάντων,
- η παροχή πληροφορίας για πρόληψη προς τους πολίτες,
- ο σχεδιασμός και η εφαρμογή των δράσεων προετοιμασίας,
- η διαχείριση συναγερμών και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης

Ο ρόλος των δημόσιων αρχών στον προσδιορισμό του κινδύνου

Α. Ο ρόλος των τοπικών αρχών

Ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών εντοπίζεται κύρια:

1. Στη δυνατότητα διοικητικής ρύθμισης θεμάτων που αφορούν τη συλλογή και καταγραφή στοιχείων της έντασης και της έκτασης καταστροφών.
2. Την τήρηση βάσεων γεωγραφικών δεδομένων.
3. Την παρακολούθηση στοιχείων επικινδυνότητας σε ότι αφορά φυσικούς κινδύνους με την ανάπτυξη και λειτουργία τοπικών δικτύων παρακολούθησης.
4. Την παρακολούθηση της επικινδυνότητας από ανθρωπογενείς κινδύνους όπως αυτοί που σχετίζονται με τη λειτουργία παραγωγικών εγκαταστάσεων, βιοτεχνικών και βιομηχανικών μονάδων κλπ.,
5. Τον προσδιορισμό των στοιχείων που εκτίθενται στην περιοχή ενδιαφέροντος.

   Ιδιαίτερη σημασία έχει η ειδική γνώση των τοπικών αρχών σε ότι αφορά το ιστορικό και τη γεωγραφία της περιοχής.

Ο ρόλος των δημόσιων αρχών στον προσδιορισμό του κινδύνου

Β. Ο ρόλος των κεντρικών υπηρεσιών

Οι κεντρικές αρχές και υπηρεσίες αναπτύσσουν δράσεις για τον προσδιορισμό του κινδύνου και ειδικότερα:

- Αναλύουν τα σημαντικά γεγονότα τα οποία έχουν συμβεί και προσδιορίζουν γεγονότα που είναι πιθανό να συμβούν και να επηρεάσουν μια περιοχή.
- Πραγματοποιούν εκτίμηση του κινδύνου.
- Συνάπτουν συμφωνίες συνεργασίας με άλλα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς.

Στα πλαίσια του ρυθμιστικού και συντονιστικού ρόλου των κεντρικών αρχών:

- ενθαρρύνεται η συνεργασία διαφόρων τομέων δραστηριότητας στην περιοχή ενδιαφέροντος,
- παρέχεται η απαιτούμενη οικονομική και τεχνική υποστήριξη.

Πρόληψη – διαδικασίες

Η **φάση της πρόληψης** καλύπτει όλες τις δραστηριότητες οι οποίες αποσκοπούν στο να αποφευχθούν οι καταστροφικές συνέπειες ενός επικίνδυνου φαινομένου ή συμβάντος.

Οι **δράσεις** πρόληψης περιλαμβάνουν το σχεδιασμό και την υλοποίηση δομικών και μη δομικών μέτρων όπως:

- χωροταξικός σχεδιασμός,
- σχεδιασμός και υλοποίηση δομικών έργων ανάλογα με τη φύση του φαινομένου ή συμβάντος,
- αντισεισμικός σχεδιασμός,
- καταπολέμηση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης,
- παρακολούθηση των κινδύνων και ενημέρωση του πληθυσμού.

Οι δράσεις πρόληψης αφορούν όλους τους εμπλεκόμενους στη διαχείριση του κινδύνου:

- κεντρικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές και υπηρεσίες,
- εταίρους από τον ιδιωτικό τομέα,
- διαχειριστές δραστηριοτήτων υψηλού κινδύνου,
- διαχειριστές μεγάλων δημόσιων χώρων ή εγκαταστάσεων όπως: κατασκηνώσεις, αθλητικές εγκαταστάσεις, χώροι πολιτιστικής δραστηριότητας κ.ά

Ο ρόλος των αρχών σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο στον τομέα της πρόληψης

Η επιπτώσεις από επικίνδυνα φαινόμενα ή συμβάντα έχουν ισχυρό τοπικό χαρακτήρα καθώς σχετίζονται άμεσα με την τοπική τρωτότητα.

Ο ρόλος των αρχών σε επίπεδο **κεντρικής** διοίκησης έγκειται στη η θέσπιση και εφαρμογή ρυθμίσεων που αφορούν την μείωση της τρωτότητας του πληθυσμού συνολικά.

Οι **τοπικές** και **περιφερειακές** αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν την εφαρμογή των ρυθμίσεων στην περιοχή ευθύνης τους, δεδομένης της εγγύτητας τους τόσο με τους πολίτες της περιοχής τους όσο και με τους κινδύνους της περιοχής και τις επακόλουθες συνέπειες τους.

Στο πλαίσιο αυτό οι τοπικές αρχές θα πρέπει να εντοπίζουν σημεία την νομοθεσίας τα οποία απαιτούν τροποποίηση ώστε να είναι συμβατά με τις πραγματικές τοπικές συνθήκες και να προτείνουν ανάλογες ρυθμίσεις προς τις κεντρικές αρχές που νομοθετούν.

Προετοιμασία – διαδικασίες 1

- Η προετοιμασία περιλαμβάνει όλες τις δράσεις που σκοπεύουν στη μείωση των επιπτώσεων από την εκδήλωση επικίνδυνων φαινομένων ή συμβάντων.

- Η προετοιμασία αφορά τη διαχείριση του εναπομένοντος κινδύνου όταν έχουν ήδη εφαρμοστεί δράσεις πρόληψης.

- Στο πλαίσιο αυτό, οι δράσεις προετοιμασίας προϋποθέτουν την καθιέρωση μιας **συνολικής στρατηγικής διαχείρισης του εναπομένοντος κινδύνου** και αφορούν:
    - εξάσκηση του προσωπικού,
    - σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης
    - πληροφόρηση του κοινού.

Προετοιμασία – διαδικασίες 2

Στις διαδικασίες και δράσεις προετοιμασίας περιλαμβάνονται:

- Προσδιορισμός του θεσμικού πλαισίου που αφορά αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων και θέματα συντονισμού των δράσεων και εισαγωγή σχετικών ρυθμίσεων, όπου απαιτούνται.
- Ενεργοποίηση διεθνών συμφωνιών που αφορούν την ανταλλαγή πληροφορίας ή τη συνδυασμένη δράση στα διάφορα στάδια της διαχείρισης, σε περιπτώσεις μεγάλων κινδύνων.
- Ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ των αρχών και υπηρεσιών που μετέχουν στη διαχείριση του κινδύνου, όπως προσδιορίζονται με βάση τη διοικητική δομή της χώρας.
- Ενθάρρυνση της διεπιστημονικής προσέγγισης στη διαχείριση καταστροφών.
- Ενημέρωση των πολιτών για τη δική τους ευθύνη και συμμετοχή ώστε να είναι σε θέση να πάρουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλεια τους σε ατομικό και οικογενειακό επίπεδο.
- Καθορισμός προτεραιοτήτων για την κατανομή διαθέσιμων πόρων.
- Υιοθέτηση μιας τυποποιημένης ορολογίας. Στην περίπτωση αυτή, αποτελεί χρήσιμο εργαλείο η υιοθέτηση ενός λεξικού όρων.
- Διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού και υλικών πόρων.

Βασικές αρχές σχεδιασμού αντιμετώπισης καταστροφών

Στόχος του σχεδιασμού αντιμετώπισης καταστροφών είναι η διαχείριση των αναγκών που θα προκύψουν κατά την εξέλιξη ενός φαινομένου ή συμβάντος με τρόπο ώστε να μειωθούν οι συνέπειες και να προληφθεί η καταστροφή.

Κατά το σχεδιασμό θα πρέπει :

- να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των προτεινόμενων μέτρων
- να διασφαλίζεται η ορθή εφαρμογή των προβλεπόμενων λειτουργιών και δράσεων από τις δημόσιες αρχές και υπηρεσίες.
- να λαμβάνονται υπόψη οι πιθανές επιπτώσεις των φαινομένων ή συμβάντων στα εκτιθέμενα στοιχεία ως προς το είδος και την ένταση τους.

Βασική αρχή, στο σχεδιασμό: οι αρμοδιότητες και υποχρεώσεις των δημόσιων αρχών και υπηρεσιών δεν διαφοροποιούνται ως προς το χαρακτήρα τους κατά τη διάρκεια της έκτακτης ανάγκης σε σχέση με τη συνήθη λειτουργία.

Εκτίμηση της έντασης των επιπτώσεων: δίνει το μέτρο της κλίμακας του σχεδιασμού σε ότι αφορά τη διοίκηση, τον έλεγχο και το συντονισμό των επιχειρήσεων, τη διάθεση και κατανομή πόρων.

Σχέδια έκτακτης ανάγκης

Ως **σχέδιο έκτακτης ανάγκης** ορίζεται ένα επίσημο κείμενο στρατηγικών, αρμοδιοτήτων, λειτουργιών, μηχανισμών και ρυθμίσεων που έχουν εκ των προτέρων συμφωνηθεί μεταξύ των συμμετεχόντων σ᾽ αυτό.

Η δράση κατά τη διάρκεια μιας κατάστασης έκτακτης ανάγκης πρέπει να σχεδιαστεί εκ των πρότερων με τρόπο ώστε να διασφαλίζονται:

- η αξιοποίηση της υφιστάμενης εξειδικευμένης γνώσης και τεχνογνωσίας
- η κινητοποίηση και ο συντονισμός των απαραίτητων πόρων.

Ένα σχέδιο έκτακτης ανάγκης:

- Παρέχει τη δυνατότητα λήψης αποφάσεων βάση της εκτίμησης της κατάστασης.
- Καταγράφει τους διαθέσιμους πόρους.
- Καταγράφει τους επιπλέον πόρους οι οποίοι μπορεί να απαιτηθούν.
- Θέτει τις διαδικασίες για την κινητοποίηση υπηρεσιών, την προειδοποίηση του πληθυσμού και την ενημέρωση του σχετικά με τα μέτρα προστασίας που πρέπει να υιοθετηθούν.
- Θέτει τις διαδικασίες απομάκρυνσης του πληθυσμού και προσωρινής διαμονής σε ασφαλείς περιοχές.
- Καθορίζει τους μηχανισμούς επαφής με άλλες χώρες και διεθνείς οργανισμούς για την παροχή συνδρομής.
- Καθορίζει μηχανισμούς στρατηγικού και επιχειρησιακού συντονισμού.
- Αποφασίζει σε γενικούς όρους τα άμεσα μέτρα τα οποία θα πρέπει να ληφθούν για την προστασία του πληθυσμού.
- Προνοεί για την ανάπτυξη αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης και το προσδιορισμό περιοχών καταφυγής και περιοχών φύλαξης και διανομής προμηθειών.
- Προσδιορίζει τον τρόπο εφαρμογής μέτρων για την βοήθεια και την υποστήριξη του τοπικού πληθυσμού κλπ.

Πληροφόρηση και εκπαίδευση του πληθυσμού για τα μέτρα προστασίας

Οι **πολίτες** θα πρέπει αν ενημερώνονται εκ των προτέρων σχετικά με τα **μέτρα προστασίας** τα οποία λαμβάνουν οι δημόσιες αρχές, σε διάφορα επίπεδα διοίκησης κατά τη φάση της αντιμετώπισης.

- Επισημαίνεται η σημασία της εκπόνησης δράσεων, που αφορούν εκστρατείες ενημέρωσης του πληθυσμού σε εθνικό επίπεδο καθώς και η καθιέρωση διαδικασιών διάδοσης της απαραίτητης πληροφορίας.

- Οι εκστρατείες ενημέρωσης μπορούν να υλοποιούνται από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές με κατάλληλη προσαρμογή του περιεχομένου της ενημέρωσης στις ιδιαίτερες πληροφορίες που αφορούν την περιοχή υλοποίησης.

- Η συμβολή των περιφερειακών και τοπικών αρχών στην ενημέρωση του πληθυσμού είναι καθοριστική λόγω της εγγύτητας με τους πολίτες και της γνώσης των τοπικών παραμέτρων της αντιμετώπισης.

Πληροφόρηση και εκπαίδευση του πληθυσμού για τα μέτρα προστασίας

Η **διάδοση** της απαραίτητης πληροφορίας από τις αρχές σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο μπορεί να πραγματοποιείται με διάφορους τρόπους όπως:

- από τα τοπικά μέσα μαζικής ενημέρωσης,
- με ενημέρωση στα σχολεία κλπ.

Τα **σχολεία**, αποτελούν ένα αποτελεσματικό κανάλι διάδοσης της σχετικής πληροφορίας δεδομένου ότι:

- τα παιδιά ανήκουν σε ομάδα μεγάλης τρωτότητας και θα πρέπει να διασφαλίζεται η ενημέρωση τους αναφορικά με την αυτοπροστασία τους,
- είναι οι μελλοντικοί ενήλικες πολίτες,
- έχουν τη δυνατότητα να ευαισθητοποιήσουν τις οικογένειες σε θέματα προστασίας από τους κινδύνους για τα οποία έχουν ενημερωθεί.

Μηχανισμοί συντονισμού σε στρατηγικό επίπεδο

- Η κεντρική διοίκηση αναλαμβάνει τη διαχείριση της κατάστασης στην περίπτωση που οι συνέπειες ενός συμβάντος ξεπερνούν τη δυνατότητα διαχείρισης από τις τοπικές αρχές (το συμβάν είναι μεγάλης έντασης ή έκτασης) και ενεργοποιείται ο αντίστοιχος μηχανισμός διαχείρισης της έκτακτης ανάγκης.

- Στο σύστημα λήψης αποφάσεων μετέχουν εκπρόσωποι διαφόρων τομέων που έχουν πληγεί όπως μεταφορές, τηλεπικοινωνίες, οικονομικά, βασικές προμήθειες διαβίωσης κλπ. και συνεκτιμώνται πιθανές αλυσιδωτές κοινωνικο-οικονομικές επιπτώσεις.

- Εκπρόσωποι του μηχανισμού αναλαμβάνουν την ενημέρωση του πληθυσμού σχετικά με μέτρα που λαμβάνονται και παρέχουν επίσης αντίστοιχες οδηγίες προστασίας.

Μηχανισμοί συντονισμού σε επιχειρησιακό επίπεδο

- Ο επιχειρησιακός συντονισμός πραγματοποιείται από ένα μόνο κέντρο που βρίσκεται σχετικά κοντά στην περιοχή του συμβάντος.
- Το επιχειρησιακό κέντρο αναλαμβάνει διάφορους τομείς δράσης στους οποίους περιλαμβάνονται:
  - Σύνταξη έκτακτων και κανονικών αναφορών σχετικά με την κατάσταση και αποστολή προς την υπεύθυνη αρχή.
  - Υποστήριξη του στρατηγικού συντονισμού με την παροχή πληροφορίας.
  - Εφαρμογή των αποφάσεων που λαμβάνονται στα πλαίσια του στρατηγικού συντονισμού.
  - Οργάνωση της άμεσης επέμβασης.
  - Χρήση ενός κύριου κέντρου επικοινωνίας για την έναρξη του συναγερμού, την κλήση των υπηρεσιών διάσωσης και άλλων μονάδων, μεμονωμένων ατόμων και υπηρεσιών απαραίτητων στον τόπο του συμβάντος.
  - Ενημέρωση του κέντρου για την άφιξη των υπηρεσιών που κλήθηκαν και για τη δράση των μονάδων επέμβασης.

Αποκατάσταση – διαδικασίες 1

Η φάση της αποκατάστασης περιλαμβάνει όλες τις δράσεις που αφορούν:

- επαναφορά των συστημάτων και λειτουργιών
- βελτίωση, όπου απαιτείται, εγκαταστάσεων, μέσων βιοπορισμού και συνθηκών διαβίωσης των κοινοτήτων που έχουν πληγεί.
- δράσεις για τη μείωση των παραγόντων διακινδύνευσης καταστροφών, όπου αυτό είναι δυνατό.

- Οι δράσεις αποκατάστασης αρχίζουν αμέσως μετά τη φάση έκτακτης ανάγκης και τη διαχείριση των άμεσων συνεπειών.

- Ο σχεδιασμός των δράσεων αποκατάστασης θα πρέπει να αναπτύσσεται εκ των προτέρων και να βασίζεται σε ολοκληρωμένες πολιτικές και στρατηγικές προσεγγίσεις βάση των οποίων θα αποδίδονται αρμοδιότητες σε όργανα και υπηρεσίες για την εφαρμογή των δράσεων.

Αποκατάσταση – διαδικασίες 2

- Βασική κατεύθυνση της στρατηγικής για την αποκατάσταση θα πρέπει να είναι η ενίσχυση της δυνατότητας **συμμετοχής του πληθυσμού**.
- Η αυξημένη **ευαισθητοποίηση** και **συμμετοχή** του πληθυσμού στα προγράμματα αποκατάστασης παρέχει πολύτιμη δυνατότητα για την ανάπτυξη και εφαρμογή μέτρων μείωσης της διακινδύνευσης καταστροφών.

- Ιδιαίτερη προσοχή και έμφαση απαιτείται στη διαχείριση των μακροπρόθεσμων συνεπειών της καταστροφής, που περιλαμβάνει:
  - φροντίδα των θυμάτων και των οικογενειών τους,
  - αποκατάσταση της γης και του δομημένου περιβάλλοντος
  - επαναφορά της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας του πληθυσμού.
- Η φροντίδα τόσο των θυμάτων της καταστροφής όσο και των οικογενειών τους περιλαμβάνει:
  - ιατρική φροντίδα
  - ψυχολογική υποστήριξη από εξειδικευμένες ομάδες
  - Ενημέρωση για διαδικασίες ασφάλισης και διαδικασίες πρόσβασης σε οικονομικούς πόρους.

Αξιολόγηση των δράσεων και ανατροφοδότηση του σχεδιασμού

Στόχος της διαδικασίας είναι:

- η προσαρμογή του σχεδιασμού των δράσεων στις πραγματικές απαιτήσεις διαχείρισης,
- η διάθεση των απαραίτητων πόρων,
- η θεσμική υποστήριξη.

Τα διδάγματα από την εφαρμογή του σχεδιασμού:

- στη διαχείριση πραγματικών καταστάσεων
- από τη διενέργεια ασκήσεων,

αποτελούν πολύτιμη πληροφορία η οποία θα πρέπει να ενσωματώνεται στο σχεδιασμό με τις κατάλληλες θεσμικές ρυθμίσεις.

- Η διαδικασία ενσωμάτωσης προϋποθέτει διάλογο και ανταλλαγή πληροφορίας μεταξύ των συμμετεχόντων στις διάφορες φάσεις διαχείρισης της διακινδύνευσης.

Πλαίσιο σχεδιασμού αντιμετώπισης καταστροφών στην Ελλάδα

Ορίζεται από το Ν3013/2002 (ΦΕΚ 102, τΑ΄) και την ΥΑ 1299/2003 (ΦΕΚ423, τΒ΄), για την έγκριση του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη «Ξενοκράτης».

Το ΓΣΠΠ «Ξενοκράτης» αποτελεί πλαίσιο σχεδίασης των διαφόρων Επιπέδων Διοίκησης για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών από φυσικές, τεχνολογικές και λοιπές καταστροφές.

Περιλαμβάνει:

1. Συντονιστικές οδηγίες και κατευθύνσεις για την τυποποίηση των διαδικασιών και των σχεδίων αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης.
2. Επιστημονική και επιχειρησιακή ορολογία πολιτικής προστασίας με εξειδίκευση για κάθε κατηγορία καταστροφών.
3. Κατηγορίες καταστροφών στις οποίες αναφέρεται ο σχεδιασμός

Ορίζει:

1. Σύστημα Κινητοποίησης Πολιτικής Προστασίας.
2. Επίπεδα διοίκησης και αντίστοιχες υπηρεσίες και φορείς που εμπλέκονται στο σχεδιασμό για κάθε κατηγορία καταστροφής.
3. Όργανα διοίκησης και συντονισμού των επιχειρησιακών δυνάμεων.
4. Βασικές απαιτήσεις σχεδίασης και ενέργειας του κρατικού μηχανισμού οι οποίες απαιτούνται για την αντιμετώπιση καταστροφών.